

Dr Karmen Joller
sotsiaalminister
Sotsiaalministeerium

29.05.2026

Eesti Arstide Liidu arvamus tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (tegevuslubade muudatused) eelnõu kohta

Avaldame arvamust eelnõu punktide 9 ja 10 kohta, millega reguleeritakse tervishoiutöötaja registreeringu kehtetuks tunnistamist või peatamist Terviseameti poolt. Väljatöötamiskavatsuses registreeringutega seotud muudatusi ei käsitletud ja neid ei ole arstide liiduga ega erialaseltsidega arutatud.

Leiame, et tegemist on oluliste muudatustega, mis vajavad sisulist arutelu, esitatud muudatused on kohati küsitavad ja vastuolulised ning annavad ametnikele otsustusõiguse, mis ei vasta nende pädevusele, seetõttu ei saa me eelnõu punkte 9 ja 10 (TTKS § 32 muudatused) kooskõlastada.

Oleme nõus, et peaks olema võimalik arsti registreeringut peatada, kui ta ohustab patsiente sobimatute ravimeetodite kasutamise, terviseses seisundi, puuduliku erialase pädevuse tõttu või muudel põhjustel. Kuid selle hindamine peab toimuma selgete kriteeriumite alusel ja pädevate isikute poolt. Ei saa nõustuda sätetega, mis annavad otsustusõiguse selgelt Terviseametile, kus vastav pädevus puudub. Seletuskirjas rõhutatakse küll, et Terviseamet ei hinda meditsiinilise tegevuse sisu, kuid eelnõus puudub regulatsioon, kes seda hindab.

Leiame, et registreeringu peatamine ainult sel alusel, et töötamises on olnud vaheaeg, ei ole põhjendatud ja registreeringu taastamiseks eksami sooritamise nõudmine on ebaproportsionaalne. Euroopa Liidus kehtib tööjõu vaba liikumise põhimõte ja töötamisõiguse peatamine Eestis ei takista töötamist teistes EL riikides. Tervishoiutöötajate puuduse tingimustes ei ole vaja lisada bürokraatlikke takistusi arstidele, kes soovivad välismaalt Eestisse tagasi tulla.

Märkused ja ettepanekud:

1. TTKS § 32 soovitakse täiendada lõikega 2:

„Terviseamet võib tunnistada tervishoiutöötaja registreeringu tervishoiukorralduse infosüsteemis kehtetuks, kui tervishoiutöötaja ei osuta Eestis tervishoiuteenust ning tervishoiuteenuse osutamise regulaarsust ja perioodi arvesse võttes on alust arvata, et registriandmed ei ole ajakohased või puudub teave tema jätkuva tegutsemise kohta.“;

Sätte sõnastus on ebamäärane ning ei sea ajalist piiri, millest alates peab tervishoiutöötaja arvestama võimalusega, et tema registreering tunnistatakse kehtetuks. Sõnastusest tulenevalt jääb registreeringu kehtetuks tunnistamine Terviseameti kaalutusotsuseks. Ilma ajalise raamistikuta on suur oht isikute ebavõrdseks kohtlemiseks.

Seletuskirja järgi on säte vajalik eelkõige selliste olukordade lahendamiseks, kus tervishoiutöötaja on küll kunagi registreeritud, kuid ei ole tegelikult Eesti Vabariigis tervishoiuteenust osutanud või on seda teinud väga pikka aega tagasi või isiku vanus ja muud asjaolud viitavad sellele, et ta ei tegutse enam tervishoiutöötajana, kuid eelnõu sõnastus võimaldab registreeringu kehtetuks tunnistada põhimõtteliselt kohe, kui ilmneb, et registri andmed ei ole ajakohased. Jääb selgusetuks, milline arsti vanus annab ametnikule aluse arvata, et ta ei tegutse enam tervishoiutöötajana, ja kas see ei loo võimalust vanuseliseks diskrimineerimiseks.

2. TTKS § 32¹ lõiget 1 soovitakse muuta ja täiendada punktidega, mille kohaselt Terviseamet võib peatada tervishoiutöötaja registreeringu, kui

2) tervishoiutöötaja tegevus ei vasta kutse- või erialal tegutsemise nõuetele või tõenduspõhisele praktikale, sealhulgas tegutseb ta väljaspool kutse- või erialast pädevust, ja tema tegevus ohustab patsiendi ohutust või tervishoiuteenuse kvaliteeti;

TTKS § 32¹ lõike 1 sõnastusest tulenevalt on tervishoiutöötaja registreeringu peatamine kaalutusotsus. Kaalutusotsuse tegemisel peab otsuse tegija hindama kõiki asjas tähtsust omavaid asjaolusid: kas tervishoiutöötaja tegevus vastab või ei vasta kutse- või erialal tegutsemise nõuetele või tõenduspõhisele praktikale ja kas tema tegevus ohustab patsiendi ohutust või tervishoiuteenuse kvaliteeti. Seega peab Terviseamet registreeringu peatamiseks andma sisulise hinnangu tervishoiutöötaja tegevusele. Seletuskirjas mainitakse küll võimalust kaasata erialaeksperte, kuid eelnõu selleks ei kohusta. Sätte sõnastus võimaldab registreeringu peatada ka ühekordsete väiksemate eksimuste korral.

Tekkib oht, et patsiendid hakkavad pöörduma Terviseameti poole kaebustega tervishoiutöötaja registreeringu peatamiseks eesmärgiga saada hinnang osutatud tervishoiuteenuse kvaliteedi kohta.

3) tervishoiutöötaja ei ole viis aastat osutanud Eestis tervishoiuteenust

Leiame, et ainult töötamise või mittetöötamise kestuse alusel ei saa teha järeldusi tervishoiutöötaja pädevuse kohta. Sätte sõnastuse järgi ei saa registreeringut peatada, kui viie aasta jooksul on arst kasvõi ühe päeva töötanud.

Probleemid võivad tekkida seoses vanemapuhkusel viibimisega, mis on võimalik mitme lapsega ka üle viie aasta järjest. Pärast vanemapuhkust peab töötaja lapsevanema tööle tagasi võtma, kuid kui registreering on peatatud, siis ei ole õigust tervishoiuteenust osutada. Loodetavasti ei soovi eelnõu koostajad anda noortele arstidele signaali, et järjest mitut last saada ja pikemalt vanemapuhkusel olla ei ole soovitatav.

Registreeringu peatamise lõpetamiseks peab tervishoiutöötaja sooritama tervishoiutöötaja teooria- ja praktikaeksami. Eksamit ei pea sooritama, kui tervishoiutöötaja on viimase viie aasta jooksul vähemalt kolm järjestikust aastat töötanud väljaspool Eestit oma kutse- või erialal.

Jääb arusaamatuks, millistel kaalutlustel on selline nõue kehtestatud. Ei saa asuda seisukohale, et tervishoiutöötaja, kes on töötanud väljaspool Eestit viie aasta jooksul lühikese vaheajaga – näiteks 2+2 aastat, on oma erialal vähem pädev kui isik, kes on töötanud välismaal kolm aastat järjest, kuid pidanud seejärel kaheaastase pausi enne Eestis tööleasumist või töötanud Eestis viie aasta jooksul veelgi vähem.

Teeme ettepaneku:

- 1) mitte lisada TTKS § 32 lõiget 2 eelnõus toodud sõnastuses.
- 2) mitte lisada TTKSi § 32¹ lõike 1 punkti 3 ja lõiget 3.
- 3) § 32¹ lõike 1 punkti 2 rakendamiseks kehtestada selge regulatsioon, kes ja milliste kriteeriumite alusel hindab, kas tervishoiutöötaja tegevus vastab või ei vasta kutse- või erialal tegutsemise nõuetele või tõenduspõhisele praktikale ja kas tema tegevus ohustab patsiendi ohutust või tervishoiuteenuse kvaliteeti. Hindajal peab olema hinnatava kutsele ja erialale vastav pädevus.

Arstlikku tegevust puudutavaid seadusemuudatusi tuleb eelnevalt arutada arstide liidu ja erialaseltsidega.

Lugupidamisega

allkirjastatud digitaalselt

Katrin Rehema
Eesti Arstide Liidu tegevjuht